

Извјештај о екстерној евалуацији за:

Универзитет Синергија Бијељина

ХЕААРС број: 01/1.3.65-6/18

Датуми посјете: 17-19.4.2019. године

Локација: Бијељина, улица Раје Бањичића бб

Комисија за екстерну евалуацију:

Проф. др Александар Богданић, предсједник,

Проф. др Бранко Ракита, члан,

Мира Бера, члан и

Бојан Тешић, члан.

Координатор:

Др Југослав Вук Тепић

Критеријуми евалуације: Стандарди и смјернице за осигурање квалитета у европском простору високог образовања – ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in European Higher Education Area - European Association for Quality Assurance in Higher Education, 2015), Критеријуми за акредитацију високошколских установа у Републици Српској и БиХ, Критеријуми за акредитацију студијских програма првог и другог циклуса студија у Републици Српској и БиХ, Правилник о акредитацији високошколских установа и студијских програма Републике Српске.

Садржај

1.0	Апликација	3
1.1	Информација о процесу акредитације	3
1.2	Подаци о високошколској установи	3
1.3	Подаци о захтјеву	5
2.0	Екстерна евалуација	6
2.1	Претходне активности	6
2.2	Посјета високошколској установи	7
3.0	Мишљење о исходу екстерне евалуације	9
3.1	Оцјена квалитета по појединачним критеријумима	10
3.2	Извјештај о акредитацији студијских програма	19
3.3	Препорука за акредитацију	20

1.0 Апликација

1.1 Информација о процесу акредитације

Прије приступања процесу акредитације Универзитет Синергија (даље: Универзитет) је, увидом у Правилник о акредитацији високошколских установа и студијских програма Агенције за акредитацију високошколских установа Републике Српске, провјерио испуњеност предуслова за припрему апликације за акредитацију. Апликација је предата правовремено, односно, Универзитет је предао пријаву за реакредитацију Универзитета и акредитацију 8 студијских програма 30.3.2018. године Агенцији за акредитацију високошколских установа Републике Српске (даље: Агенција) која је заведена под бројем протокола Агенције 342/18. Пријава је предата у року предвиђеним претходним рјешењем о акредитацији Универзитета број 203-6/12 од 18.3.2014. године. Агенција је 26.04.2018. године актом број 01/1.3.65-4/18 затражила од Министарства просвјете и културе Републике Српске, као надлежног органа управе, провјеру легитимности рада установе. Министарство је актом заведеним под бројем 01/1.3.65-4-1/18 информисало Агенцију да су за све студијске програме који су предмет рецензије издата рјешења и дозволе за извођење студијских програма, те да се у Министарству не води ниједан другостепени поступак у којем је жалитељ Универзитет. Такође, Агенција је актом број 01/1.131-1/18 затражила од Републичке управе за инспекцијске послове Републике Српске податке о последњим инспекцијским надзорима који су вршени на Универзитету. Актом број 24.012/9993-143-8/18 је одговорено да су све утврђене неправилности отклоњене, односно да су наложене мјере извршене у роковима предвиђеним рјешењима републичких инспектора.

Агенција је 25.4.2018. године са Универзитетом закључила Уговор за услуге рецензије студијских програма у сврху акредитације, које ће Агенција извршити на основу:

- анализе усаглашености документације са законским захтјевима (легитимност захтјева), комплетности документације у односу на прописе Агенције, извјештај о проведеном аудиту са приједлогом мјера за унапређење, према важећим законским прописима Републике Српске и Босне и Херцеговине, као и правилима европских асоцијација у овој области и
- рецензије студијских програма у сврху акредитације са циљем утврђивања усаглашеност са захтјевима Стандарда и смјерница за обезбјеђење квалитета у европском простору високог образовања, БиХ – РС критеријума и процјена усаглашености структуре и садржаја студијских програма са утврђеним излазним профилима.

Уговором за услуге рецензије студијских програма у сврху акредитације, као предмет рецензије дефинисани су сљедећи студијски програми:

- Пословна економија
- Рачунарство и информатика
- Право
- Англистика
- Пословна економија
- Савремене информационе технологије
- Право – општи смјер
- Енглески језик и књижевност.

Уговором су дефинисане обавезе Универзитета и Агенције као и повјерљивост свих информација пружених у току поступка рецензије.

Агенција је спровела поступак одабира чланова комисије стручњака у складу са Правилником о акредитацији високошколских установа и студијских програма, те у складу са Законом о високом образовању Републике Српске, актом број 01/1.5-65-1-6/18 упутила Агенцији за развој високог образовања и осигурање квалитета у БиХ захтјев са приједлогом за именовање Комисије домаћих и међународних стручњака за оцјењивање и ревизију квалитета и давање препорука о акредитацији (даље: Комисија стручњака). Комисија стручњака је именована рјешењем Агенције за развој високог образовања и обезбјеђење квалитета у БиХ број: 05-33-1-101-6/19 од 12.3.2019. године у сљедећем саставу:

Проф. др Александар Богданић, предсједник, академска заједница у БиХ,
 Проф. др Бранко Ракита, члан, међународни члан
 Мира Бера, члан, привреда и пракса и
 Бојан Тешић, члан, студентска популација.

Уговор за услуге реакредитације са Универзитетом потписан је 28.2.2019. године и заведен у протоколу Агенције под бројем 01/1.3.65-3/18.

Уговором за услуге акредитације високошколске установе између Агенције и Универзитета дефинисано је да су предмет евалуације систем обезбјеђења квалитета високошколске установе и студијски програми који су обухваћени поступком рецензије.

Уговором су, поред наведеног, дефинисане и обавезе Универзитета и Агенције као и повјерљивост свих информација пружених у току поступка акредитације.

Припрема Комисије, радни састанци и обука Комисије те посјета установи, обављени су у периоду 16-19.4.2019. године.

Координатор процеса вањске евалуације је др Југослав Вук Тепић, именован рјешењем директора Агенције за акредитацију високошколских установа Републике Српске, број 01/1.5.65-3-4/18.

1.2 Подаци о високошколској установи

Podaci o visokoškolskoj ustanovi	
Naziv, adresa i e-mail adresa institucije	Универзитет Синергија Бијељина Раје Бањичића бб, Бијељина univerzitet@sinergija.edu.ba
Интернет адреса	www.sinergija.edu.ba
Назив, број и датум акта о оснивању	Одлука о оснивању Универзитета Синергија 1-1/05 од 25. јула 2005.
Пореско-идентификациони број (ПИБ)	4402138720000
Матични број додијељен од Републичког завода за статистику	1995243
Име, презиме и адреса (назив и сједиште) оснивача	Милован Станишић Бијељина, Раје Баничића 89

	Ранко Реновица Соколац, Балтићи бб
Број и датум одлуке о именовану лица овлашћеног за заступање	080-0-РЕГ-09-000 076 од 27.02.2009. Рјешење о регистрацији
Број и датум дозволе за рад високошколске установе	07.2-3598-1-3/07 (Рјешење о испуњавању услова за почетак рада Универзитета Синергија Бијељина) 20.08.2007.
Број и датум дозволе за рад ван сједишта	-
Организационе јединице које се посјећују и одговорна лица	Универзитет Синергија Проф. др Милован Станишић, ректор и-мејл: mstanisic@sinergija.edu.ba
Контакт особа (за посјету)	Проф. др Миленко Станић, проректор и-мејл: mstanic@sinergija.edu.ba
Број телефона	055/217-100, 217-101, 217-200

1.3 Подаци о захтјеву

Студијски програми које је високошколска установа пријавила у сврху акредитације, а који су претходно прошли поступак рецензије:

Програми пријављени за екстерну евалуацију		
Попунити за сваки програм који је пријављен за екстерну евалуацију/акредитацију или је већ прошао рецензију/екстерну евалуацију прије (ре)акредитације.		Називи излазних квалификација треба да одговарају важећим класификацијама занимања.
Назив студијског програма:	Ниво студија	Назив(и) излазних квалификација
Пословна економија	Први циклус	Дипломирани економиста – 240 ЕЦТС уз навођење одговарајућег усмјерења: <ul style="list-style-type: none"> • Финансије и банкарство • Рачуноводство и ревизија, • Маркетинг и менаџмент • Управљање људским ресурсима.
Рачунарство и информатика	Први циклус	Дипломирани инжењер рачунарства и информатике – 240 ЕЦТС
Право	Први циклус	Дипломирани правник – 240 ЕЦТС
Англистика	Први циклус	Професор енглеског језика и књижевности – 240 ЕЦТС
Пословна економија	Други циклус	Мастер економије – 300 ЕЦТС

Савремене информационе технологије	Други циклус	Мастер рачунарства и информатике – 300 ЕЦТС
Право – општи смјер	Други циклус	Мастер права – 300 ЕЦТС
Енглески језик и књижевност	Други циклус	Мастер енглеског језика и књижевности - 300 ЕЦТС

2.0 Екстерна евалуација

2.1 Претходне активности

Након прегледа достављене документације за рецензију студијских програма од стране Агенције, увидом у Листу рецензената (<https://www.heears.com/index.php/sr/lis-r-c-nz-n>) која је листа отвореног типа с циљем континуираног допуњавања, констатовано је да пријављени студијски програми могу бити рецензирани на независан и објективан начин. Приликом одабира рецензената вођено је рачуна да се бирају међународно признати домаћи и инострани универзитетски наставници и научници, који су бирани у звања у ужој научној области предметног студијског програма како би се дошло до што квалитетнијих рецензентских извјештаја. Од укупно 16 рецензената ангажована за рецензије 8 студијских програма Универзитета, 10 рецензената су били стручњаци из региона, док је шест рецензената бирано из реда домаћих стручњака. У једном случају, због истека рока за израду извјештаја, ангажован је нови рецензент.

Сви рецензенти су потписали изјаве о непостојању сукоба интереса, уговоре који их обавезују на професионално поступање и трајно чување свих информација стечених у поступку рецензије. Рецензенти су на разматрање добили попуњене апликационе обрасце студијских програма, самоевалуационе извјештаје, као и сву другу неопходну, пратећу документацију, Стандарде и смјернице за осигурање квалитета у европском простору високог образовања, Критеријуме за акредитацију студијских програма првог и другог циклуса студија у Републици Српској и БиХ, Правилник о акредитацији високошколских установа и студијских програма Републике Српске, образац упутства за рад рецензента који је представљао и чек листу рецензента, као и образац извјештаја о рецензији. Након достављања прелиминарног извјештаја, исте је разматрао стручни колегијум Агенције и прихватио извјештаје у првој верзији или евентуално тражио допуну извјештаја уколико нису били обухваћени сви захтјеви критеријума и стандарда. Извјештаји о рецензијама заведени су у Агенцији под следећим бројевима:

Студијски програм	Број протокола
Пословна економија	1/1.3.65-2-9-2/18
Рачунарство и информатика	01/1.3.65-2-3-2/18
Англистика	01/1.3.65-2-2-2/18
Право	01/1.3.65-2-5-2/18
Савремене информационе технологије (2. циклус)	01/1.3.65-2-3-2/18

Енглески језик и књижевност (2. циклус)	01/1.3.65-2-10-4/18
Пословна економија (2. циклус)	01/1.3.65-2-8-3/18
Право – општи смјер (2. циклус)	01/1.3.65-2-4-3/18

Након завршетка активности на рецензијама, Агенција за акредитацију високошколских установа је свим члановима Комисије стручњака доставила, у електронској форми, материјал на којем су документи који дефинишу процес акредитације, односно законски прописи, Правилник о акредитацији и Упутство за спровођење екстерне евалуације, стандарди и критеријуми, те Апликација високошколске установе са пратећим документима, као и обрасци неопходни за рад Комисије. Посебно су креирани индивидуални налози на серверу Агенције (<http://www.heaars.com/cl/login.php>) у којима су постављени помоћни алати за рад на анализи документације и листе провјере за припрему посјете и цјелокупног рада Комисије, чиме је омогућен несметан, самосталан и потпуно независан рад на вањској евалуацији.

На првом састанку, одржаном 10.4.2019. године у организацији Агенције и то са предсједником Комисије у просторијама Агенције а са осталим члановима путем интернет налога за рад у поступцима вањске евалуације, Комисија је утврдила методологију рада и између осталог усагласила, поштујући акте Агенције и све релевантне прописе у Републици Српској и БиХ, да сваки члан комисије има обавезу да на основу анализирани документације високошколске установе електронски попуни образац индивидуалне контролне листе која служи као подсјетник члану Комисије са питањима, запажањима и захтјевима за додатне документе за посјету установи. На истом састанку су договорене све појединости рада, усаглашено заједничко разумијевање захтјева стандарда и критеријума, након чега је Комисија усагласила План и програм посјете високошколској установи који је Прилог 2 овог извјештаја, а предвиђа посјету у трајању од четири радна дана (укључујући и припремне, радне и састанке обуке Комисије) у складу са Правилником о акредитацији високошколских установа и студијских програма. Такође, Комисија је потписала и индивидуалне изјаве о непостојању сукоба интереса.

Прије посјете Комисије стручњака, руководство и представници служби Универзитета Синергија су упознати са детаљима и током предстојеће посјете, те им је благовремено достављен План и програм посјете који је усаглашен са представницима високошколске установе те је договорен начин приступа и рада Комисије. Предмет екстерне евалуације је високошколска установа и то кроз процјену обављања основне дјелатности у односу на степен испуњености Критеријума за акредитацију високошколске установе у Републици Српској и БиХ и релевантних Европских стандарда и смјерница за обезбјеђење квалитета у високом образовању те кроз процјену студијских програма у односу на Критеријуме за акредитацију студијских програма у Републици Српској и БиХ, као што је наведено у Апликацији за акредитацију Универзитета Синергија.

Комисија је одржала други радни састанак 16.4.2019. године, прије званичног протокола посјете Универзитету, на коме је детаљно размотрен ток посјете, усаглашен фокус на поједина питања, анализирани специфични утисци након анализе Плана активности унапређења по извјештају о вањској евалуацији у првој акредитацији, као и прегледа пријаве за акредитацију високошколске установе, затим начин вођења разговора, усаглашавање ставова на основу појединачних листа провјере, као и друга питања од важности за професионалан рад Комисије. Посебна пажња је

посвећена извјештајима о рецензији пријављених студијских програма и извјештајима о унапређењу за сваки студијски програм.

2.2 Посјета високошколској установи

Комисија је у складу са Упутством за спровођење екстерне евалуације разговарала са сљедећим тимовима: руководством установе, на челу са ректором Станишићем и свим деканима, тимом за квалитет и тимом за припреме самоевалуационих извјештаја, координаторима за међународну сарадњу и међународну размјену, представницима студентске службе, правне службе, рачуноводства и библиотеке, представницима свршених студената свих циклуса, представницима из привреде и праксе као садашњим и будућим послодавцима, представницима руководства факултета и академског особља свих студијских програма који су били прегледани током акредитације и представницима студената са различитих година са студијских програма који се тренутно изводе, и различитих циклуса, који су били прегледани током акредитације. Планом посјете је утврђен временски оквир рада, посјете различитим садржајима које посједује високошколска установа као и групе за разговор, о чему је сачињен и овјерен списак са свим наведеним учесницима, а исти је доступан у архиви Агенције, досије Универзитет Синергија.

Током првог дана посјете, 17.4.2019. године одржан је уводни састанак са проширеним ректорским колегијумом установе на којем су се представили чланови Комисије и укратко изнијели методологију рада, а затим су услиједили састанци са другим групама за разговор, како је Планом посјете предвиђено и то како слиједи:

- менаџмент високошколске установе,
- тим за квалитет и тим за припрему самоевалуационог извјештаја,
- представници студентских служби, библиотека, правне службе Универзитета, рачуноводства Универзитета,
- представници Одјељења за међународну сарадњу Универзитета,
- декани, продекани, секретари, шефови финансија, водитељи студијских програма, академско особље студијских програма који су прошли рецензирање а пријављени су за акредитацију (студијски програми Право, први циклус студија и студијски програм Право-општи смјер, други циклус студија) те студенти свих година студија. Укупан број особа са којима је разговарано током првог дана је 58 (заведено у Архиви Агенције, досије Универзитет Синергија)

Током другог дана посјете разговарало се са релевантин особама везаним за шест студијских програма:

- деканима, продеканима, секретарима, шефовима финансија, водитељима студијских програма, академским особљем студијских програма Англистика (први циклус студија), Савремени енглески језик (други циклус студија), Пословна економија (први и други циклус студија), Рачунарство и информатика (први циклус студија), Савремене информационе технологије (други циклус студија) те студентима свих година студија. Укупан број особа са којима је разговарано током другог дана је 30 (заведено у Архиви Агенције, досије Универзитет Синергија).

Након одржаних састанака и обављених разговора, чланови Комисије су на крају сваког разговора одржали интерни састанак на коме су изнијели индивидуална запажања и утиске са појединих састанака, коментарисали добијене информације и анализирали рад комисије. Током дискусије сви чланови Комисије су се сложили да су стекли утисак да се руководство Установе залаже за што

ефикаснији приступ организацији административних служби па је често једна особа ангажована на више различитих позиција или у више тимова, као што је случај са међународном сарадњом и канцеларијом за квалитет. О овим запажањима дате су и посебне препоруке у наставку извјештаја.

Обилазак ресурса и укупан рад Комисије поједностављен је централизованом организацијом Универзитета, односно чињеницом да се настава изводи у једном објекту, функционално опремљеном према начелу ефикасног и ефективног коришћења простора, тако да је обилазак просторија у којима се одвија настава, рачунарских сала, лабораторија, библиотеке и студентских служби, вршен у паузама између разговора те, посебно, након завршетка другог радног дана.

Након обиласка свих просторија установе Комисија је закључила да се ради о веома доброј функционалној организацији просторија и завидном нивоу капацитета. Сви детаљи и правни докази о испуњености законских услова за организовање и рад универзитета су презентовани у документацији достављеној у апликацији за акредитацију. Крај радног дијела посјете (разговори, обиласци и анализе) био је посвећен плановима и договору о начину презентације Прелиминарног извјештаја, али и појашњавања одређених организационих питања у раду служби Универзитета. Након обављених разговора према раније утврђеном распореду чланови Комисије су одржали интерни састанак на којем су усагласили садржај и смјернице прелиминарног извјештаја са проценом стања и препорукама за унапређење, којим је наглашено саопштавање добрих страна, те основних, уопштених препорука за унапређење по сваком критеријуму понаособ.

Посљедњег дана посјете, 19.4.2019. године, на крају свог боравка на Универзитету, Комисија је усмено презентовала представницима служби и управи Универзитета Прелиминарни извјештај о вањској евалуацији, са посебним нагласком на добре стране уочене током посјете уз назнаку сета препорука по сваком критеријуму, како за установу, тако и за студијске програме који су били предмет вањске процјене.

3.0 Мишљење о исходу екстерне евалуације

Екстерна евалуација је урађена провјером нивоа испуњености захтјева ЕСГ стандарда, Критеријума за акредитацију високошколских установа и Критеријума за акредитацију студијских програма првог и другог циклуса студија.

Критеријуми за оцјену нивоа испуњености захтјева:

Ниво I – нема доказа или постоје дјелимични, непоуздани докази испуњења захтјева (потпуно ново или страно у организацији),

Ниво II – захтјев је планиран, постоји само на папиру и/или дјелимично спроведен,

Ниво III - захтјев је планиран, спроведен и прате се ефекти,

Ниво IV– захтјев је планиран, спроведен, прате се ефекти, са/без увођења сталних прилагођавања и побољшања на основу поређења са најбољима.

I	ВШУ не испуњава захтјев
II	ВШУ дјелимично испуњава захтјев
III	ВШУ претежно испуњава захтјев
IV	ВШУ у потпуности испуњава захтјев

3.1 Оцјена квалитета по појединачним критеријумима

A.1 Политика осигурања квалитета

Захтјеви ЕСГ стандарда 1.1 и РС/БиХ критеријума Т.1.1, Т.1.2, Т.1.3, Т.1.4, Т.1.5, Т.1.6

Добре стране:

1.1-1.2 Стратегија Универзитета за период 2015-2020. године је детаљно написана и донесена у складу са предвиђеном процедуром. Испуњене су и поједине препоруке за унапређење, које је дала претходна комисија за акредитацију. У изради стратегије су, поред представника органа Универзитета и Канцеларије за обезбјеђење квалитета, учествовале и друге заинтересоване стране. Приједлог стратегије је био предмет низа састанака радне групе са представницима академског, друштвеног и привредног окружења, руководства, студентске организације, јавних институција и значајних привредних субјеката. Осим у изради саме стратегије, наведени субјекти су консултовани и при изради, те дефинисању стратешких циљева, акцијских планова, као и за ревизије, иновацију и покретање нових студијских програма. Такође су консултоване и друштвене заједнице, односно представници градова и општина Бијељина, Зворник, Угљевик, Лопаре, Власеница, Милићи, Соколац, Пале, Брчко и Бања Лука у вези са циљевима Стратегије, те мисије и визије будућег развоја Универзитета.

Склопљен је и велики број споразума о пословној сарадњи са привредним субјектима у Бијељини и окружењу с циљем омогућавања истраживачког рада студената, обављања праксе и других облика сарадње.

Стратешки циљеви су добро операционализовани.

Стратегија је објављена на сајту Универзитета.

1.3-1.4 Универзитет је донио Правилник о начину и поступку за обезбјеђење квалитета, План активности управљања квалитетом, Програм рада, као и Стратерију за обезбјеђење квалитета. Ова акта регулишу политику и процедуре система обезбјеђења квалитета.

1.5-1.6 Универзитет има неопходна акта која се односе на међународну сарадњу и мобилност студената и на Универзитету дјелује канцеларија за међународну сарадњу. Има закључене споразуме о сарадњи и покренуо је активности везане за мобилност академског особља и студената, на основу властите стратегије о мобилности. Универзитет је аплицирао и укључен је у неколико међународних пројеката (Ерасмус+ и др).

Организује годишњи међународни научни скуп, издаје зборник радова са тог скупа и подстиче наставно особље да учествује у (међународним) научним скуповима.

Слабе стране:

1.1-1.2 Поједини подаци о броју наставника и сарадника у тексту и табелама нису усклађени.

Акциони планови за спровођење стратешких циљева не садрже неопходне елементе за испуњавање и провјеру испуњености стратегије, као што су конкретније наведена тијела која спроводе поједине планове, рокови за њихово извршење, као и мјере за провјеру и оцјену испуњености циљева.

Стратегија је доста расцјепкана и садржи дијелове који нису директно везани за конкретну стратегију Универзитета Синергија, него садрже објашњења о појединим особинама и питањима стратегија уопште.

У основним циљевима и задацима Универзитета (мисија и визија) није предвиђено усаглашавање са потребама послодаваца.

Нису све заинтересоване стране упознате са садржајем стратегије, поготово они од чијег ангажовања у највећој мјери зависи реализација стратешких циљева.

Споразуми о пословној сарадњи са привредним субјектима су уопштени и углавном не дефинишу јасно поједине облике сарадње, нити се води евиденција о њиховој реализацији.

1.3-1.4 Није утврђен план дјеловања на темељу резултата самовредновања и студентских евалуација. Нема доказа о предузетим мјерама.

Процедуре обезбјеђења квалитета нису довољно развијене и потпуне.

Неусаглашена и нејасна примјена закона о високом образовању и члана 36. Правилника о начину обезбјеђења квалитета у вези са обавезним похађањем наставе редовних студената Универзитета.

Превелик нагласак на електронске евиденције и видео-надзор простора, учионица, особља и студената, што ствара атмосферу одбрамбениости и може да спутава дух академске заједнице и вриједности, попут академске слободе и креативности.

1.5-1.6 Универзитет има акт, али нема активно тијело, попут центра или института, који би регулисали, подстицали и обједињавали научно-истраживачки рад и омогућавали наставном особљу научни рад на појединачним и заједничким истраживањима и пројектима.

Врло мали број студената, од оснивања Универзитета до данас, имао је прилику да у сарадњи са Универзитетом и Канцеларијом за међународну сарадњу оствари посјету неком од универзитета у региону.

Препоруке за унапређење:

1.1-1.2 Сви подаци у Стратегији морају бити међусобно усклађени, односно у складу са осталим актима и документима Универзитета.

Акционе планове за спровођење стратешких циљева треба допунити елементима за испуњавање и провјеру испуњености стратегије: навести конкретна тијела и особе које спроводе поједини план; рокове за њихово извршење; и мјере за провјеру и оцјену испуњености циљева.

Изоставити дијелове који нису директно везани за конкретну стратегију Универзитета Синергија, него садрже објашњења о појединим особинама и питањима стратегије уопште.

1.3-1.4 Утврдити план дјеловања на темељу резултата самовредновања и студентских евалуација и

водити евиденцију о предузетим мјерама.

Процедуре обезбјеђења квалитета детаљније разрадити и дослиједно примјењивати. Мјерила квалитета треба ускладити са захтјевима свих заинтересованих страна. Такође, пожељно је ускладити мјерила квалитета са неким од међународних стандарда квалитета.

Препоручујемо да се убудуће стави нагласак на што дослиједније спровођење свих аката која регулишу студиј и рад на Универзитету, а која су предочена у вријеме акредитације.

Усагласити евиденције о похађању наставе.

Успоставити евиденцију праћења реализације споразума о сарадњи са привредним субјектима са дефинисаним и мјерљивим индикаторима активности у односу на облике сарадње. Закључити више споразума са приватним субјектима.

Као један од циљева Универзитета, у Правилнику о начину и поступку за обезбјеђење квалитета би требало предвидјети и задовољавање потреба послодаваца кроз праћење иновативних процеса које исти примијењују и одредити начин упознавања послодаваца са извјештајем о самовредновању.

1.5-1.6 Донијети акт о научно-истраживачком раду и формирати организационо тијело или јединицу за научно-истраживачки рад.

Пожељно је да Канцеларија за међународну сарадњу више подстиче мобилност тако да студенти Универзитета добију прилику да посјете друге сродне установе, као и да студенти са других високошколских установа посјећују или похађају студиј на Универзитету.

Ниво испуњености захтјева:

I

II

III

IV

A.2 Израда и одобравање програма

Захтјеви ЕСГ стандарда 1.2 и РС/БиХ критеријума Т.2.1, Т.2.2

Добре стране:

Универзитет је донио акта и успоставио процедуре за предлагање, обликовање, усвајање и праћење извођења студијских програма. У Правилима за израду и ревизију студијских програма наведена је процедура, тијела и учесници у предлагању, изради и усвајању приједлога студијских програма, као и садржај елабората. Процедура предвиђа и укључивање студената и спољних заинтересованих страна у комисију за израду елабората о студијском програму.

Правила прописују да студијски програми треба да буду у складу са мисијом, визијом и стратегијом Универзитета. Такође, Правила дају оквирне смјернице о односу броја обавезних и изборних предмета, броју седмичних часова, начину одређивању бодова ECTS и сличним питањима која се односе на структуру наставних планова.

Студијски програми у које је Комисија имала увид садрже, мада не у цјеловитом тексту, већину законски обавезних елемената, укључујући и исходе, одговарајућа звања, тј. квалификације, као и очекивано оптерећење студената (број ECTS по предмету и семестру). Програми су у појединим дијеловима усклађени са научним и образовним стандардима из одговарајуће области и захтјевима тржишта рада. Комисија је стекла утисак да студијски програми омогућавају

једноставно напредовање студената кроз студиј и мобилност студената.

Универзитет редовно врши анкетање предузећа и установа у циљу добијања информација релевантних за квалитет и садржај студијских програма.

Слабе стране:

У Правилима за израду и ревизију студијских програма на Универзитету није јасно наведено како се назива акт и ко *доноси* акт о студијском програму након што Министарство да сагласност на приједлог елабората.

Процедура преиспитивања студијских програма није јасно описана у документацији. У Правилима није предвиђено „мапирање предмета“ и критерији за мапирање, те није јасно на основу којих критерија је мапирање вршено и ко га је вршио (на основу ког акта).

Прикупљање повратних информација од привредних и пословних представника се врши путем уопштених анкета које не дају јасан увид у примјену знања у пракси (дефинисан као кључни Исход студирања 4)

У члану 20. Правилника о обезбјеђењу квалитета поистовјећене су поједине особине наставног програма предмета и студијског програма.

Силабуси који су Комисији презентовани нису ажурирани за текућу академску годину. Поједини силабуси нису потпуни, односно не садрже све податке неопходне студенту за успјешно похађање предмета и испуњавање властитих обавеза, као ни критерије за исправљање предиспитних обавеза и испита.

Препоруке за унапређење:

Донијети нова правила за израду и ревизију студијских програма на Универзитету. У Правилима треба јасно навести назив акта о студијском програму (нпр. Правилник о студијским програмима) који усваја Сенат; описати процедуру преиспитивања студијских програма, уважавајући и примјењивост стечених способности и препознавање потреба привреде; утврдити критерије и начин „мапирања“, односно вредновања предмета.

Студентима, будућим студентима и наставном особљу треба омогућити увид у акт са студијским програмима, односно у цјеловите садржаје свих усвојених и одобрених студијских програма, на сајту и у библиотеци Универзитета.

Треба боље разрадити исходе учења у студијским програмима, као и садржаје силабуса (наставних програма) предмета. Посебно треба боље описати садржај предмета (наративно), исходе учења, начин и врсте извођења наставе, провјере знања и испуњавања предиспитних и испитних обавеза студената; критерије за оцјењивање предиспитних обавеза и испита; критерије за извођење оцјене; уџбеник и литературу; као и семестрални план наставних тема распоређених по седмицама.

Наставни програми предмета (силабуси) треба да одражавају најновија научна и стручна достигнућа из области којој припадају, као и педагошке приступе.

Различите појмове и акте из члана 20. Правилника о обезбјеђењу квалитета (наставни програм

предмета и студијски програм) треба боље разрадити, раздвојити и појединачно описати.

У току процедуре преиспитивања студијских програма, требало би припремити анкетне листове за представнике привреде и праксе за сваки студијски програм понаособ, уважавајући њихове специфичности.

У будућим промјенама студијских програма пожељно је веће наглашавање и фокусирање матичних предмета, односно предмета из уже научне области, умјесто диверсификације. Такође, при промјенама и изради нових студијских програма, за сваки студијски програм на Универзитету пожељно је одабрати за поређење по три квалитетна и упоредива студијска програма из иностранства.

У свим студијским програмима треба водити рачуна о уравнотеженој оптерећености студената и наставног особља у току семестра.

Ниво испуњености захтјева:

I

II

III

IV

A.3 Учење, подучавање и провјера знања усмјерени на студента

Захтјеви ЕСГ стандарда 1.3 и РС/БиХ критеријума Т.3.1, Т.3.2, Т.3.3

Добре стране:

Универзитет има Правила студирања на I и II циклусу студија у којима су прописани начин, услови и поједине процедуре за извођење наставе и провјеру знања. Студенти су благовремено информисани о начину оцјењивања на сајту Универзитета и у силабусима.

Комисија је, током посјете, стекла утисак да је наставно особље посвећено раду са студентима, да редовно изводе наставу и да су студенти задовољни квалитетом наставног процеса.

Универзитет укључује студенте у практичан рад током студија у предузећима и установама с којима има добро развијену и свестрану сарадњу.

Универзитет има неопходна акта која се односе на међународну сарадњу, мобилност студената и признавање стечених бодова и на Универзитету дјелује канцеларија за међународну сарадњу. Има закључене споразуме о сарадњи и покренуо је активности везане за мобилност студената, на основу властите стратегије о мобилности.

Досијеи студената се уредно ажурирају. У разговору са комисијом, студенти су изјавили да су углавном задовољни како се спроводи провјера знања, као и успјехом на студију.

Слабе стране:

Иако Правила студирања прописују обавезно похађање наставе за редовне студенте, комисија није стекла утисак да се та обавеза дослиједно спроводи. Такође, похађање наставе на ванредном студију није регулисано.

Поред тога, правила о броју дозвољених изостанака на настави из појединог предмета и правила о начину полагања предмета у случају прекорачења тог броја нису дослиједна у свим актима, тј. другачије су регулисана у Правилима студирања на I и II циклусу студија (члан 12) у односу на

Правилник о начину и поступку за обезбјеђење квалитета (члан 36).

Правила студирања на I и II циклусу студија предвиђају да за сваки предмет предметни наставник утврђује и усаглашава план рада и да упознаје студенте с тим планом (члан 13-14), али се не наводи шта план треба да садржи, па није јасно које информације студенти добијају. Такође, Правилник о начину и поступку за обезбјеђење квалитета (члан 18-21) прописује да предметни наставници за сваки наставни предмет сачине наставни програм и израде оперативни план рада за извођење наставе, али се чини да се при навођењу елемената које треба да садржи *наставни програм* говори о садржају *студијског програма*, па није јасна веза између наставног програма предмета и оперативног плана рада.

Правилима студирања није предвиђено да наставници треба да утврде критерије оцјењивања (бодовања) предиспитних обавеза и испита. Такође, у силабусима нису наведене врсте и начин провјере знања (писмено, усмено, практично, и др) нити критерији за бодовање и оцјењивање појединих предиспитних обавеза и испита, него само процентуални удио појединих елемената у извођењу оцјене на предмету.

Правилима студирања није предвиђена процедура жалбе студената на извођење наставе. По ријечима студената, жалбе се ријешавају усменим разговором са деканима.

Настава се изводи углавном у виду класичних предавања (метода усменог излагања) и Комисија није стекла утисак да се довољно примијењују савремене методе извођења наставе гдје је студент у средишту пажње (попут „обрнуте учионице“, дијалогског образовања, и сл).

Практичан рад се изводи, али није обавезни саставни дио студијских програма, било као засебан предмет или као обавезни дио појединих предмета, тако да се ни не вреднује са одређеним бројем ECTS у укупном броју ECTS у студијским програмима.

Нису пронађени подаци да се у актима Универзитета, односно у Правилима студирања, дефинише и објашњава плагијат, нити је описана процедура како наставници поступају у случају сумње у плагијат, преписивање на испитима и друге сличне облике неакадемског понашања.

Комисија је стекла утисак да студенти недовољно учествују у раду органа Универзитета, као и да студентски парламент није довољно укључен у рјешавању студентских питања.

Комисија није имала увид у разлоге, односно услове студија и доказе других наставних метода који су омогућили релативно високу пролазност и већу успјешност студената у поређењу с њиховим успјехом у средњој школи.

Препоруке за унапређење:

Потребно је знатно допунити или донијети нова Правила студирања на I и II циклусу студија, како би се детаљније разрадиле сљедеће одредбе:

- правила о обавезном похађању наставе за редовне студенте, броју дозвољених изостанака и евентуалној надокнади часова, односно полагању предмета у случају прекорачења тог броја;
- правила о похађању наставе или неком другом облику испуњавања наставних обавеза за ванредне студенте (студирање уз рад);
- обавезни саставни елементи наставног програма предмета (силабуса) и, евентуално, семестралног седмичног плана рада, као и обавеза да се наставни програм предмета даје

студентима у папиром или електронском облику на првим часовима на почетку семестра;

- обавезу наставника да у наставном програму предмета детаљније наведу врсте и начин провјере знања (нпр. писмени састави, тестови са отвореним/затвореним питањима, семинарски радови, диктати, преводи; усмена испитивања; практичне вјежбе; и др), као и да утврде квантитативне и квалитативне критерије за оцјењивање (бодовање) свих појединих елемената провјера знања (предиспитне и испитне обавезе);

- јасна процедура о учешћу студената у обликовању извођења наставе и другог академског рада;

- дефинисање обавеза и могућности практичне наставе у силабусима и њено вредновање;

- процедура жалбе студената на извођење наставе, оцјењивање и понашање наставног и ненаставног особља;

- објашњење о томе шта се сматра плагијатом и другим сличним облицима неакадемског понашања, као и процедура поступања у случају сумње у плагијат/утврђивања плагијата, преписивања на испитима и друге сличне облике неакадемског понашања студената.

Ова правила и процедуре могу се донијети и у засебним актима. Уколико су поједине процедуре регулисане у више аката, одредбе у свим актима треба да буду међусобно усклађене. Сва правила потребно је дослиједно спроводити и о томе водити одговарајућу евиденцију.

Пожељно је да се предиспитне и испитне обавезе обликују као различите врсте провјере знања у оквиру цјеловитог наставног процеса на предмету у току семестра. Завршни испит, односно оцјена на предмету, треба да одражава постигнути степен разумијевања цјелокупне материје на предмету.

Дослиједно спроводити начело јавности испита, као и мјере заштите против преписивања и плагијаризма.

У извођењу наставе, кад је то могуће, примијењивати савремене наставне и дидактичке методе гдје је студент у средишту пажње (попут „обрнуте учионице“, дијалогског образовања, и сл). Било би корисно да Универзитет обликује педагошко-дидактички приручник или смјернице за извођење наставе са студентом у средишту пажње.

Увести практичан рад као обавезни и вредновани саставни дио студијских програма, било као засебан предмет или као обавезни дио појединих предмета.

Укључити студенте у редован рад органа Универзитета чији су чланови.

Комисија препоручује активније дјеловање постојећег Центра за развој каријере, посебно у савјетодавном раду са студентима, као и у сарадњи с привредом у вези са студентском праксом и запошљавањем. Комисија, такође, препоручује активнији рад постојеће Алумни асоцијације и доношење неопходних аката за њен успјешан рад.

Пожељно је више подстицати успјешан студиј кроз промовисање, награђивање и стипендирање најбољих студената и укључивање студената у међународна такмичења.

Ниво испуњености захтјева:	I	II	III	IV
-----------------------------------	----------	-----------	------------	-----------

A.4 Упис студената, њихово напредовање кроз студије, признавање и сертификација

Захтјеви ЕСГ стандарда 1.4 и РС/БиХ критеријума Т.4.1, Т.4.2, Т.4.3

Добре стране:

Универзитет је Статутом одредио правила за упис студената на сва три циклуса студиј. Статутом је предвиђено да кандидати за упис полажу пријемни испит.

Одлуком о упису студената у академској 2017/18. години предвиђено је да се пријемни испит на свим факултетима Универзитета изводи кроз обављање обавезног интервјуа који ће сваки кандидат имати са деканом или наставником Универзитета.

Комисији су предочени тестови општег знања који се користе на пријемним испитима.

Универзитет има Правилник о преносу ЕЦТС бодова и еквиваленцији, којим је регулисано признавање квалификација и положених предмета са других установа. Правилник је објављен на сајту Универзитета.

Слабе стране:

За упис на први циклус студија, у Статуту је предвиђено да, уколико је број пријављених студената мањи од броја утврђеног за пријем на одговарајући студијски програм, сви пријављени студенти се уписују без утврђивања редослиједа, односно рангирања (члан 63), те се чини да ова одредба умањује значај пријемног испита, односно да се пријемни испит у наведеном случају не изводи.

У Одлуци о упису студената у академској 2017/18. години није наведено из чега се састоји интервју који кандидати за упис обављају са деканима и наставницима, а по информацијима које је комисија добила током посјете и скенираног интервјуа приложеног уз пријаву, интервју се састоји из информативног разговора и давања личних података. Тестирање кандидата није предвиђено поменути одлуком.

За упис на други и трећи циклус студија, у Статуту је предвиђено да се кандидат се може уписати на студијски програм другог и трећег циклуса студија под условом да је завршио претходне степене студија и стекао број ЕЦТС бодова у складу са Законом и Статутом, и ако покаже одговарајућу склоност и способност за савлађивање студијског програма за који се пријавио (члан 65), али није предвиђено које су то склоности и способности и како се врши њихова провјера.

У Правилнику о преносу ЕЦТС бодова и еквиваленцији предвиђена је могућност потпуног и дјелимичног признавања предмета (члан 10), али нису утврђени критерији на основу којих се одлучује какав ће бити исход признавања. Такође, није прецизно наведено који је то степен подударности садржаја студијских програма и положених испита (члан 12) који је потребан да би се одобрило преношење бодова и на основу чега декан доноси одлуку о дјелимичном признавању бодова. Исто тако, члан 12. Правилника даје могућност да студента који посједује увјерење о завршеном курсу језика одређеног нивоа знања, у установи која има лиценцу за учење страних језика, предметни наставник, уз сагласност декана, може ослободити полагања цијелог или дијела испита, уз одређивање оцјене којом ће признати тако положен страни језик, али се чини да ова одредба није у складу са чланом 37. и 103. Закона о високом образовању РС, који дозвољава само пренос бодова између студијских програма, односно између високошколских установа.

Даље, члан 13. Правилника предвиђа да је студент дужан да предмете разлике, ако су му додијељени рјешењем о признавању испита, односно преносу ЕЦТС бодова, положи прије него

што приступи полагању испита из године студија која слиједи након године уписа, а може их већ полагати у првом испитном року по упису на факултет – па није јасно како се у овом случају на студента примијењују Правила студирања Универзитета у смислу обавезе редовног похађања наставе, полагања предиспитних обавеза у току семестра и испуњавања осталих обавеза на предметима разлике.

Препоруке за унапређење:

Критерије уписа студената на студиј и критерије признавања предмета и бодова треба ускладити са законом, а у смислу постизања квалитета ови критерији би требало да и превазилазе законске захтјеве.

Требало би прописати да пријемни испит полагају сви кандидати за упис на студиј, без обзира на број пријављених кандидата, те у том смислу препорујучемо брисање става 4. у члану 63. Статута.

У одлуци о упису студената за сваку академску години треба описати из чега се састоји пријемни испит, тј. која знања и способности кандидата се провјеравају, и навести колико бодова носи, односно како се вреднује сваки дио пријемног испита.

За упис на други и трећи циклус студија, такође, у Статуту или одлуци о упису, треба прецизирати које склоности и способности се провјеравају.

У Правилнику о преносу ЕЦТС бодова и еквиваленцији треба детаљније објаснити и навести: који су критерији за потпуно, а који за дјелимично признавање предмета и бодова; који степен подударности између студијског програма и предмета је потребан да би се одобрило признавање предмета и пренос бодова; признавање предмета страних језика ускладити са Законом о високом образовању РС. Исто тако, требало би утврдити начин похађања предмета разлике и полагање предиспитних обавеза и испита из ових предмета (што може бити регулисано у овом правилнику или у Правилима студирања).

Ниво испуњености захтјева:

I

II

III

IV

A.5 Људски ресурси

Захтјеви ЕСГ стандарда 1.5 и РС/БиХ критеријума Т.5.1, Т.5.2, Т.5.3, Т.5.4, Т.5.5

Добре стране:

Универзитет има Правилник о условима и поступку избора академског особља, Правилник о раду и Правилник о уџбеницима и издавачкој дјелатности.

На Универзитету ради довољан број наставног и ненаставног особља за извођење наставе.

Наставно особље се, осим наставом, активно бави научно-истраживачким радом, укључујући и учешће у међународним пројектима.

Према посљедњем извјештају о самовредновању из академске 2015/2016. године, студенти су високим оцјенама (8,3-9,1) оцијенили рад наставног особља по девет критерија.

Комисија је у разговору са наставним особљем, студентима и представницима привреде стекла утисак о одговорном раду, посвећености и ентузијазму наставног особља.

Универзитет издваја средства за научно, стручно и педагошко усавршавање наставног особља, као

што је одлазак на научне и стручне скупове и конференције, стипендирање и учешће у пројектима.

При вредновању рада наставног особља у обзир се узимају и критерији попут редовности извођења наставе и одржавања консултација, квалитета предавања и вјежби, те односа према студентима. Најбољим наставницима додјељују се награде.

Универзитет води евиденцију о објављеним радовима наставног особља.

Слабе стране:

Будући да су неки наставници ангажовани и на другим високошколским установама и живе у другим мјестима, преоптерећеност и недовољна доступност их може ометати у потпуној посвећености наставном и научном раду на Универзитету.

Радна атмосфера коју средствима надзора комуницира администрација Универзитета недовољно подстиче академске вриједности и слободе.

На Универзитету недостаје институционализован приступ научно-истраживачком и умјетничком раду.

Омјер наставника и сарадника на појединим студијским програмима није у складу са бројем сати наставе предавања и вјежби.

Препоруке за унапређење:

Подстицати рад и запошљавање аутохтоног наставног особља, а посебно сарадника на појединим студијским програмима.

Смањити оптерећеност наставника и сарадника на појединим студијским програмима, да би се омогућила посвећеност наставног особља како наставном, тако и научно-истраживачком раду.

Донијети акт о научно-истраживачком раду и формирати организационо тијело или јединицу за научно-истраживачки рад.

Пожељно је да Универзитет стимулише научно-истраживачки рад и међународну сарадњу награђивањем наставног особља за истакнуте успјехе и резултате у тим областима.

Смањити кориштење електронског и видео-надзора у академском раду.

Подстицати усавршавање и стално оспособљавање ненаставног особља, у складу са савременим захтјевима рада високошколских установа.

Ниво испуњености захтјева:	I	II	III	IV
-----------------------------------	---	----	-----	----

A.6 Ресурси за учење и подршка студентима

Захтјеви ЕСГ стандарда 1.6 и РС/БиХ критеријума Т.6.1, Т.6.2, Т.6.3, Т.6.4, Т.6.5

Добре стране:

Универзитет посједује амфитеатре, учионице, два кабинета за језик, три рачунарске учионице, библиотеку, читаоницу. Простор је савремен, добро опремљен и одговарајуће величине за број студената и студијских програма који се изводе. Намјештај и учила су нови/очувани и функционални, простор се добро одржава и угодан је за рад.

Студенти имају приступ библиотечкој бази Универзитета Сингидум „Singipedia“.

Приступ интернету је могућ у цијелој згради Универзитета.

Библиотечки и научно-истраживачки ресурси одговарају потребама за студије првог циклуса.

Универзитет посједује каријерни центар и веома развијену сарадњу са привредним друштвима и установама у окружењу.

Студентска служба и административно особље су добро организовани и студенти су задовољни њиховим услугама.

Слабе стране:

Библиотечки и научно-истраживачки ресурси нису довољни за студије другог и трећег циклуса.

Иако се у стратегији Универзитета (35. стр) наводи да „наставници и сарадници Универзитета и сви студенти имају приступ базама података, које им омогућавају бесплатан и цјеловит приступ информацијама за преко 90 % врхунских међународних часописа из свих научних дисциплина“, комисији, изузев „Сингипедие“, нису предочени називи и начин приступа тим базама.

У извјештају о самовредновању се наводи да библиотека не посједује примјерке научних часописа на страним језицима, нити је Комисија стекла увид у току посјете библиотеци да је Универзитет претплаћен на водеће међународне научне часописе из области студијских програма које изводи.

Препоруке за унапређење:

Установити међубиблиотечку размјену са Универзитетом Сингидунум, тако да студент може електронски истовремено претраживати библиотеке оба Универзитета и наручити, односно бити у могућности да подигне и врати књигу Ун. Сингидунум на Ун. Синергија и обрнуто.

Свим студентима, а посебно студентима другог и трећег циклуса студија, омогућити стални приступ релевантним истраживачким базама података (нпр. EBSCO, Proquest, Clarivate), било директно или путем међубиблиотечке размјене, у сарадњи са неким другим универзитетом.

Претплатити Универзитет на водеће међународне научне часописе из области студијских програма које изводи (или омогућити приступ таквим часописима путем међубиблиотечке размјене).

Комисија препоручује да Универзитет развија просторе и садржаје који ће омогућити дужу задржавање студената и наставног особља на Универзитету и активније учешће у раду академске заједнице, како у ваннаставним активностима, тако и заједничком научно-истраживачком раду.

Ниво испуњености захтјева:	I	II	III	IV
-----------------------------------	---	----	-----	----

A.7 Управљање информацијама

Захтјеви ЕСГ стандарда 1. 7 и РС/БиХ критеријума Т.7.1

Добре стране:

Универзитет има, у највећој мјери, функционалан информациони систем за рад администрације, студентске службе, наставног особља и студената.

Универзитет сакупља и анализира податке о свом раду и користи их за планирање и унапређење рада. Ови подаци укључују број уписаних студената и профил студената, напредовање студената кроз студиј, пролазност по предметима и школским годинама, ресурсе за учење и подршку студентима, праћење запослености одређеног броја дипломаца, финансијске показатеље, број и структуру запослених, резултате студентских евалуација (задовољство студената студијем).

Наведени статистички подаци основа су анализа које су садржане у извјештајима о самовредновању.

Универзитет посједује и посебне сервисе за запослене („е-запослени“) и студенте („е-студент“).

Слабе стране:

Подаци о броју студената у пријави за акредитацију, извјештају о самовредновању и извјештају Републичког завода за статистику нису усаглашени, односно нису објашњени у пријави за акредитацију.

Подаци о пролазности студената у извјештају о самовредновању нису прегледни.

Не врши се одговарајуће поређење на основу академских и других релевантних мјерила и података са упоредивим високошколским установама у окружењу и у међународној академској заједници (benchmarking).

Информације из јавних служби за запошљавање се преузимају у изворном „сировом“ облику и нису прилагођене потребама Универзитета, те као такве додатно оптерећују кориснике информација о стварним потребама тржишта рада.

Препоруке за унапређење:

Ажурирати и усагласити прикупљене и анализирани податке у свим релевантним актима Универзитета.

Податке и анализе прикупљене на основу постојећег информационог система треба досљедније примијењивати у процесима доношења одлука и комуницирања.

Код прикупљања и анализе података треба укључити и резултате анкета представника привреде и јавних служби о будућим потребама за одређеним занимањима и звањима.

Вршити поређење на основу академских и других релевантних мјерила и података са упоредивим високошколским установама у окружењу и у међународној академској заједници (benchmarking).

Ниво испуњености захтјева:	I	II	III	IV
----------------------------	---	----	-----	----

A.8 Информисање јавности

Захтјеви ЕСГ стандарда 1. 8 и РС/БиХ критеријума Т.8.1, Т.8.2, Т.8.3

Добре стране:

Универзитет има сложен и ажуран мултимедијални интернетски сајт са великим бројем података за будуће студенте и јавност. Сајт садржи поједине информације о студијским програмима (предмете на студију, звања), бројна општа акта (статут, правила студирања, акта о обезбјеђењу квалитета, кодекси, стратегија, акциони план и др), као и имена и биографије већине наставног особља. Сајт има интерактивне елементе, попут пријаве за упис и образаца за информисање о студијским програмима и студију. Најважније информације о студију на сајту су доступне и на енглеском језику.

Универзитет објављује и кратке публикације о упису на студиј и студијским програмима, укључујући и звања/квалификације, у електронском облику и на папиру. Универзитет има и ажурне налоге на друштвеним мрежама.

Комисија је стекла утисак да је већина објављених информација тачна и ажурна.

Универзитет има план односа с јавношћу.

На основу сарадње са јавним службама за запошљавање, Универзитет информиса студенте о стању и потребама на тржишту рада.

Слабе стране:

Распоред и организација рубрика и података на сајту нису прегледни и довољно јасни за будуће студенте. Поједине странице сајта некад нису доступне. Подаци о студијским програмима нису интегрисани и потпуни.

Иако Универзитет има сарадњу са привредом и праксом, иста није видљива на званичном сајту Универзитета те се стиче дојам да се не реализује у облику у ком је комисији презентована.

План односа с јавношћу је уопштен и није довољно прилагођен потребама и специфичностима рада Универзитета.

Препоруке за унапређење:

Обликовати нови сајт Универзитета са интуитивнијом комуникацијском структуром, прилагођеном корисницима сајта (будућим студентима, академској заједници и друштвеној заједници), потпунијим подацима и интерактивним и мултимедијалним елементима.

Донијети стратегију и нови план односа с јавношћу/комуницирања с јавношћу, као и план кризног комуницирања.

Универзитет би требало да више и свестраније користи савремене комуникацијске технологије, интернет и друштвене мреже, за комуницирање са својим циљним јавностима.

У комуницирању са циљним јавностима (студентима и будућим студентима), у информативним садржајима и на електронским страницама, требало би износити тачне и проверене податке о

условима и могућностима које Универзитет пружа, као и о будућем запошљавању и напредовању у струци. У складу с тим, требало би користити одговарајући језик. (На примјер, умјесто постојећег израза „Након дипломирања на датом студијском програму студенти се могу запослити на сљедећим радним мјестима“, може се рећи: „Студијски програм студенте припрема за рад на сљедећим радним мјестима“.)

Ниво испуњености захтјева:	I	II	III	IV
-----------------------------------	---	----	-----	-----------

A.9 Стално праћење и периодична ревизија програма

Захтјеви ЕСГ стандарда 1. 9 и РС/БиХ критеријума Т.9.1, Т.9.2, Т.9.3

Добре стране:

Универзитет има акта и процедуре за праћење и ревизију студијских програма.

Универзитет је консултовао заинтересоване стране путем упитника. Комисија је стекла утисак да је Универзитет развио свеобухватну сарадњу са привредном и друштвеном заједницом коју укључује у овај процес.

Универзитет је углавном вршио мање измјене студијских програма у периоду након претходне акредитације. Комисија је стекла утисак да су поштоване процедуре за измјене студијских програма.

Извјештај о самовредновању и оцјени квалитета за 2016/2017. годину садржи податке о пролазности на предметима и, између осталог, може да послужи као основа за промјене студијских програма, али и као извор информација будућим послодавцима о успјешности извођења студијских програма.

Слабе стране:

Уз пријаву, односно у одлукама о измјени студијских програма нису наведена нити приложена акта као доказ да је у потпуности поштована процедура измјене студијских програма (нпр. одлука о именовању комисије за измјене студијског програма, елаборат, одлуке вијећа и сл). Такође, нису предочени документи који садрже анализу постојећих студијских програма, односно податке и резултате анализа. Предочени су једино извјештаји о вредновању структуре студијских програма (тзв. „мапирање предмета“). Међутим, у Правилима за израду и ревизију студијских програма није предвиђена процедура за израду ових извјештаја, те није јасно на основу којих критерија су извјештаји написани и на основу ког акта. Такође, у извјештајима није наведен датум њихове израде нити период на који се односе, а ови извјештаји се и не помињу у одлукама о измјени студијских програма.

Измјене појединих студијских програма нису биле довољно велике да би могле значајно утицати на побољшање квалитета студијског програма.

У току посјете Комисија није стекла увид да ли и на који начин су будући послодавци упознати са садржајем Извјештаја о самовредновању за 2016/2017. годину, како би могли предлагати промјене исхода студијских програма, односно скупа знања и вјештина које студенти стичу на Универзитету.

Иако сарадња са привредом и јавним службама постоји, чини се да она није значајно развијана и

проширивана, односно да укључује само дијелове циљних јавности с којима је Универзитет закључио споразуме о сарадњи, односно студената, што отежава значајније измјене у студијским програмима.

Препоруке за унапређење:

Универзитет треба да донесе акт, односно да утврди свеобухватне критерије за праћење исхода студијских програма и процедуру за њихову примјену у смислу измјена постојећих студијских програма. Овај акт би требао да одреди и динамику или учесталост праћења и јасно дефинисане улоге и начин учешћа и утицаја на садржај студијских програма свих заинтересованих страна, односно наставног особља, студената, дипломаца и привредне и друштвене заједнице.

Уз пријаву за акредитацију потребно је приложити акта која доказују да су испоштовани сви кораци у процедури измјене студијског програма.

Студијске програме треба континуирано мијењати и унапређивати у складу са научним, стручним, педагошким и друштвеним промјенама, како мањим или већим измјенама курикулума, тако и осавремењавањем силабуса на почетку сваког семестра, односно академске године.

Ниво испуњености захтјева:	I	II	III	IV
-----------------------------------	---	----	-----	----

A.10 Периодично вањско осигурање квалитета
 Захтјеви ЕСГ стандарда 1. 10 и РС/БиХ критеријума Т.10.1

Добре стране:

Универзитет има развијену процедуру и тијела за спољашње обезбјеђење квалитета.

Установљена је канцеларија за обезбјеђење квалитета, а квалитет појединих студијских програма надзиру комисије које су именоване за сваки факултет понаособ.

Универзитет је благовремено, доста прије истека рока важења претходне акредитације, поднио пријаву са добро припремљеном и свеобухватном документацијом. Универзитет је показао одговорност према процесу акредитације.

Универзитет је 2014. године донио акциони план за спровођење препорука комисије са претходне спољне евалуације, као и план активности за припрему за акредитацију (2018).

Крајем 2017. године сачињен је извјештај о реализацији акционог плана.

Слабе стране:

Није јасно ко је поднио, а ко је усвојио извјештај о реализацији акционог плана. Уз извјештај нису приложени докази о спроведеним тачкама акционог плана.

У Правилнику о начину и поступку обезбјеђења квалитета није описан поступак припреме и реализације процеса унутрашње и спољне евалуације.

Препоруке за унапређење:

Донијети измјене правилника о начину и поступку обезбјеђења квалитета, у коме ће се регулисати цјеловит поступак припреме и реализације процеса унутрашње евалуације.

Донијети правилник или други општи акт у коме ће регулисати цјеловит поступак припреме и реализације процеса спољне евалуације.

Ниво испуњености захтјева:	I	II	III	IV
-----------------------------------	----------	-----------	------------	-----------

3.2 Извјештај о акредитацији студијских програма

Екстерна евалуација студијских програма урађена је на бази:

- 16 рецензије укупно 8 студијских програма од стране независних, анонимних рецензента, угледних стручњака из ужих научних области студијских програма који су били предмет посматрања,
- 8 планова за унапређење које су студијских програма припремили на основу извјештаја рецензента,
- посјете високошколској установи и увида у реално стање обављеном од стране комисије стручњака.

Студијски програми евалуирани су у односу на Критеријуме за акредитацију студијских програма првог и другог циклуса студија и то:

- 1. Политика осигурања квалитета студијских програма (1.1, 1.2, 1.3),
- 2. Креирање и усвајање студијских програма (2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6),
- 3. Учење, поучавање и вредновање усмјерени на студента (3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5, 3.6, 3.7),
- 4. Упис и напредовање студената, признавање и сертификавање (4.1, 4.2, 4.3),
- 5. Људски потенцијала (5.1, 5.2, 5.3, 5.4),
- 6. Ресурси и финансирање (6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5),
- 7. Управљање информацијама о студијским програмима (7.1, 7.2),
- 8. Информисање јавности о студијским програмима (8.1),
- 9. Континуирано праћање, периодична евалуација и ревизија студијских програма (9.1, 9.2, 9.3, 9.4) и

- 10. Мобилност академског особља и студената (10.1, 10.2, 10.3).

Назив студијског програма:	Ниво студија:	Назив(и) излазних квалификација:
Пословна економија	Први циклус	Дипломирани економиста – 240 ЕЦТС уз навођење одговарајућег усмјерења: <ul style="list-style-type: none"> • Финансије и банкарство • Рачуноводство и ревизија, • Маркетинг и менаџмент • Управљање људским ресурсима.
ДОБРЕ СТРАНЕ:		
<p>Рецензенти су изнијели једно позитивно и једно негативно мишљење за овај студијски програм.</p> <p>Низ тврдњи изнесених у негативној рецензији није утемељено у документацији коју је комисија имала на увид, односно углавном нису потврђене у току посјете установи.</p> <p>У позитивној рецензији истиче се да су поједини елементи студијског програма, попут циљева и исхода учења, оптерећења студената и начина учења и полагања испита, урађени „професионално и детаљно“. Исто тако, рецензент даје позитивно мишљење о наставном плану и „књизи предмета“, односно наставним програмима предмета.</p> <p>Универзитет пружа одговарајућу подршку у наставном особљу, училима, те просторним, истраживачким и административним ресурсима за извођење овог студијског програма. Исто тако, у поступку обликовања и ревизије студијског програма Универзитет је консултовао своје циљне јавности из ове области.</p> <p>Универзитет је израдио план унапређења студијског програма, у складу са препорукама рецензената и планом развоја установе.</p>		
СЛАБЕ СТРАНЕ:		
<p>Процедура преиспитивања студијских програма није јасно описана у документацији. У Правилима није предвиђено „мапирање предмета“ и критерији за мапирање, те није јасно на основу којих критерија је мапирање вршено и ко га је вршио (на основу ког акта).</p> <p>У Правилима за израду и ревизију студијских програма на Универзитету није јасно наведено како се назива акт, ко доноси акт и како изгледа акт о студијском програму. Комисија није имала увид у документ који садржи све елементе студијског програма на једном мјесту.</p> <p>Настава се изводи углавном у виду класичних предавања (метода усменог излагања) и Комисија није</p>		

стекла утисак да се довољно примијењују савремене методе извођења наставе гдје је студент у средишту пажње.

Практичан рад се изводи факултативно, тј. није обавезни саставни дио студијског програма, било као засебан предмет или као обавезни дио појединих предмета, тако да се ни не вреднује са одређеним бројем ECTS у укупном броју ECTS у студијским програмима.

Наставни програми предмета (силабуси) не садрже довољно јасно описане предмете, врсте и начин провјере знања и испуњавања предиспитних и испитних обавеза студената (писмено, усмено, практично, и др); критерије за оцјењивање предиспитних обавеза и испита; критерије за извођење оцјене; као и детаљнији семестрални план наставних тема распоређених по седмицама.

ПРЕПОРУКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ:

Донијети нова правила за израду и ревизију студијских програма на Универзитету, у којима треба навести назив акта о студијском програму и описати процедуру преиспитивања студијских програма, те утврдити критерије и начин „мапирања“, односно вредновања предмета.

Свим заинтересованим треба омогућити увид у цјеловит садржај студијског програма, на сајту и у библиотеци Универзитета (у складу са чланом 42. Закона о високом образовању).

Треба боље разрадити исходе учења, као и садржаје силабуса (наставних програма) предмета. Посебно треба боље описати садржај предмета (наративно), исходе учења, начин и врсте извођења наставе, провјере знања и испуњавања предиспитних и испитних обавеза студената; критерије за оцјењивање предиспитних обавеза и испита, и критерије за извођење оцјене. (Провјера знања и критерији се могу разрадити и у оперативном плану рада.)

У наставним програмима/силабусима појединих предмета, гдје год је то изводиво, треба предвидјети обавезне практичне задатке, односно примјену знања из наставних тема на предмету, као и обавезни предмет праксе или практичног рада.

У наставним програмима/силабусима треба планирати извођење наставе у ком се примијењују савремене наставне и дидактичке методе са студентом у средишту пажње (попут интерактивног рада у малој групи, дијалогског образовања, „обрнуте учионице“, и сл).

Већина изнесених препорука које се односи на израду, ревизију и извођење студијских програма на Универзитету односи се и овај студијски програм.

Комисија препоручује стручно сужавање и боље профилисање студијског програма. На примјер, четири смјера се могу трансформисати у два – финансије и рачуноводство, те менаџмент и маркетинг.

Требало би омогућити већи број изборних предмета (изборност на нивоу смјера и на нивоу предмета није исто). Имајући на уму интегрисаност Универзитета, међу изборним предмета могу се понудити и предмети са других студијских програма који могу да испуне стручну и педагошку димензију исхода

студијског програма.

НИВО ИСПУЊЕНОСТИ ЗАХТЈЕВА:	I	II	III	IV
-----------------------------------	---	----	-----	----

Назив студијског програма:	Ниво студија:	Назив(и) излазних квалификација:
Рачунарство и информатика	Први циклус	<ul style="list-style-type: none"> Дипломирани инжењер рачунарства и информатике – 240 ЕЦТС

ДОБРЕ СТРАНЕ:

Оба рецензента за овај студијски програм су написала углавном позитивне рецензије, које су детаљно образложене. Један од рецензента је навео да су испуњени сљедећи критерији: ESG 1.3 (Т 3.2, Т 3.3, Т 3.6), ESG 1.4 (Т 4.1, 4.2, Т 10.1-10.3), ESG 1.5 (Т 5.1-5.4), ESG 1.6 (Т 6.1-6.5), ESG 1.7, ESG 1.8 (Т 8.1), ESG 1.9 (Т 9.1-9.4).

Један од рецензента је навео да је „предвиђено да се програм изводи на начин којим се студенти стимулишу да преузму активну улогу у креирању процеса учења, на том приступу је заснована и провјера знања студената ... и да академско особље мотивише и укључује студенте на преузимање активне улоге у наставном процесу уз одговарајуће усмеравање, консултације и подршку“.

У току посјете Универзитету и прегледа документације, комисија је дошла до резултата који углавном потврђују наводе у рецензијама.

Садржај студијског програма одговара савременим захтјевима рачунарства и информатике и прати и прилагођава се промјенама у свијету информацијско-комуникацијских технологија.

На већини предмета су предвиђени практични задаци као саставни дио наставе и провјере знања.

Успјешни студенти имају могућност бесплатног полагања испита за добијање међународних сертификата из области информационих технологија.

Већина наставника и сарадника је веома посвећена извођењу наставе, примијењују интерактиван начин рада и менторским приступом помажу студентима да савладају градиво

Квалитет рачунара за извођење наставе на студијском програму је одговарајући и сваки студент има приступ рачунарима и неопходним софтверима за наставу.

Представници привреде похвалили су знање дипломаца као веома добро.

СЛАБЕ СТРАНЕ:

У Правилима за израду и ревизију студијских програма на Универзитету није јасно наведено како се

назива акт, ко доноси акт и како изгледа акт о студијском програму. Комисија није имала увид у документ који садржи све елементе студијског програма на једном мјесту.

Настава се изводи углавном у виду класичних предавања (метода усменог излагања) и вјежби и Комисија није стекла утисак да се на свим предметима примијењују савремене методе извођења наставе са студентом у средишту пажње.

Практичан рад се изводи факултативно, тј. није обавезни саставни дио студијског програма, било као засебан предмет или као обавезни дио појединих предмета, тако да се ни не вреднује са одређеним бројем ECTS у укупном броју ECTS у студијским програмима.

Наставни програми предмета (силабуси) не садрже довољно јасно описане предмете, врсте и начин провере знања и испуњавања предиспитних и испитних обавеза студената (писмено, усмено, практично, и др); критерије за оцјењивање предиспитних обавеза и испита; критерије за извођење оцјене; као и детаљнији семестрални план наставних тема распоређених по седмицама.

ПРЕПОРУКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ:

У садржај неких од постојећих предмета ставити већи нагласак на програмирање телефонских апликација.

Увести предмет који се бави друштвено-етичким питањима информационих технологија, у свјетлу могуће злоупотребе технологије у нарушавању слободе, приватности и достојанства људи, угрожавања здравља и животне околине и сличних савремених изазова. (Умјесто новог предмета, могу се увести и наставне теме из ове области у садржај постојећих предмета.)

У наставним програмима/силабусима треба планирати извођење наставе у ком се примијењују савремене наставне и дидактичке методе са студентом у средишту пажње (попут интерактивног рада у малој групи, дијалогског образовања, „обрнуте учионице“, и сл).

Свим заинтересованим треба омогућити увид у цјеловит садржај студијског програма, на сајту и у библиотеци Универзитета (у складу са чланом 42. Закона о високом образовању).

НИВО ИСПУЊЕНОСТИ ЗАХТЈЕВА:

I

II

III

IV

Назив студијског програма:	Ниво студија:	Назив(и) излазних квалификација:
Право	Први циклус	<ul style="list-style-type: none"> • Дипломирани правник – 240 ЕЦТС
ДОБРЕ СТРАНЕ:		
<p>Студијски програм је урађен у складу с Правилима за израду и ревизију студијских програма. Обе рецензије за овај студијски програм позитивне и добро образложене. Према мишљењима рецензента, циљеви и исходи студијског програма у складу су са наставним планом, као и са стандардима квалификација, односно оквиром квалификација у БиХ и европском простору високог образовања. Исто тако, студијски програм је усклађен са упоредивим програмима у Европској унији и окружењу.</p> <p>У периоду од претходне акредитације, студијски програм је мијењан два пута. У самоевалуационом извјештају Универзитета наведено је активно учешће студената у обликовању студијског програма.</p> <p>Универзитет и Факултет располажу одговарајућим простором и училима за извођење студијског програма.</p> <p>У разговору са предсједницима Основног и Окружног суда у Бијељини, комисија је стекла утисак да је Универзитет развио веома корисну свестрану сарадњу са ове двије установе у вези са извођењем студијског програма, као и запошљавањем приправника и полагањем правосудних испита.</p>		
СЛАБЕ СТРАНЕ:		
<p>Процедура преиспитивања студијских програма није јасно описана у документацији. У Правилима није предвиђено „мапирање предмета“ и критерији за мапирање, те није јасно на основу којих критерија је мапирање вршено, када и ко га је вршио (на основу ког акта).</p> <p>У Правилима за израду и ревизију студијских програма на Универзитету није јасно наведено како се назива акт, ко доноси акт и како изгледа акт о студијском програму. Комисија није имала увид у документ који садржи све елементе студијског програма на једном мјесту.</p> <p>Уз пријаву, односно у одлукама о измјени студијских програма нису наведена нити приложена акта као доказ да је у потпуности поштована процедура измјене студијских програма (нпр. одлука о именовању комисије за измјене студијског програма, елаборат, одлуке вијећа и сл). Такође, нису предочени документи који садрже анализу постојећих студијских програма, односно податке и резултате анализа.</p> <p>Наставни програми предмета (силабуси) не садрже довољно јасно описане предмете, врсте и начин провјере знања и испуњавања предиспитних и испитних обавеза студената (писмено, усмено, практично, и др); критерије за оцјењивање предиспитних обавеза и испита; критерије за извођење</p>		

оцјене; као и детаљнији семестрални план наставних тема распоређених по седмицама.

Настава се изводи углавном у виду класичних предавања (метода усменог излагања) и Комисија није стекла утисак да се довољно примијењују савремене методе извођења наставе гдје је студент у средишту пажње. Исто тако, у већини наставних програма предмета нису предвиђени практични задаци из области које се изучавају.

Практичан рад се изводи факултативно, тј. није обавезни саставни дио студијског програма, било као засебан предмет или као обавезни дио појединих предмета, тако да се ни не вреднује са одређеним бројем ECTS у укупном броју ECTS у студијским програмима.

ПРЕПОРУКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ:

Донијети нова правила за израду и ревизију студијских програма на Универзитету, у којима треба навести назив акта о студијском програму и описати процедуру преиспитивања студијских програма, те утврдити критерије и начин „мапирања“, односно вредновања предмета.

Свим заинтересованим треба омогућити увид у cjеловит садржај студијског програма, на сајту и у библиотеци Универзитета (у складу са чланом 42. Закона о високом образовању).

Треба боље разрадити исходе учења, као и садржаје силабуса (наставних програма) предмета. Посебно треба боље описати садржај предмета (наративно), исходе учења, начин и врсте извођења наставе, провјере знања и испуњавања предиспитних и испитних обавеза студената; критерије за оцјењивање предиспитних обавеза и испита, и критерије за извођење оцјене. (Провјера знања и критерији се могу разрадити и у оперативном плану рада.)

У наставним програмима/силабусима појединих предмета, гдје год је то изводиво, треба предвидјети обавезне практичне задатке, односно примјену знања из наставних тема на предмету, као и обавезни предмет праксе или практичног рада.

У наставним програмима/силабусима треба планирати извођење наставе у ком се примијењују савремене наставне и дидактичке методе са студентом у средишту пажње (попут интерактивног рада у малој групи, дијалогског образовања, „обрнуте учионице“, и сл).

Већина изнесених препорука које се односи на израду, ревизију и извођење студијских програма на Универзитету односи се и овај студијски програм.

Требало би омогућити већи број изборних предмета (изборност на нивоу смјера и на нивоу предмета није исто). Имајући на уму интегрисаност Универзитета, међу изборним предмета могу се понудити и предмети са других студијских програма који могу да испуне стручну и педагошку димензију исхода студијског програма.

НИВО ИСПУЊЕНОСТИ ЗАХТЈЕВА:	I	II	III	IV
-----------------------------------	----------	-----------	------------	-----------

Назив студијског програма:	Ниво студија:	Назив(и) излазних квалификација:
Англистика	Први циклус	<ul style="list-style-type: none"> Професор енглеског језика и књижевности – 240 ЕЦТС

ДОБРЕ СТРАНЕ:

Оба рецензента за студијски програм су написала детаљне и највећим дијелом позитивне и похвалне рецензије. Посебно су нагласили усаглашеност студијског програма са сродним програмима акредитованих високошколских установа у иностранству и у окружењу, како у структури, тако и у циљевима и исходима. Исто тако, нагласили су постојање документације и процедура за доношење, ревизију и извођење студијског програма.

Један од рецензента је навео да је „видљива свест да методе извођења наставе буду разноврсне, динамичне и комуникативне: кроз групни и самостални рад, презентације, дискусије, истраживачки рад, подстичу се интеракција и комуникација, повезивање теоријског знања са практичним садржајима. У правилима за израду и ревизију студијских програма и другим документима велики наласак се ставља на наставу са студентом у средишту наставног процеса.“

Након увида у документацију и у току посјете установи, комисија је стекла утисак који је у складу са већином навода у рецензијама.

Комисија је, на захтјев, добила увид у документ који садржи све елементе студијског програма.

Садржај студијског програма одговара захтјевима студија енглеског језика и књижевности, и упоредив је са таквим студијима у окружењу.

Практичан рад ван Универзитета је предвиђен у садржају предмета Методика наставе енглеског језика с хоспитовањем, а вјежбе из појединих тема присутне су на већини предмета.

Студијски програм највећим дијелом изводи особље које је запослено на Универзитету. Већина наставника и сарадника су на почетку каријере и показују посвећеност, ентузијазам и стручност.

Сарадња студијског програма са локалном заједницом је веома добра, што пружа могућност за студентску праксу и друге видове сарадње који се изводе са појединим школама страних језика у Бијељини.

Простор, учила и друга дидактичка средства одговарају потребама и захтјевима за извођење студијског програма. Библиотека је недавно обогачена већим бројем књижевних дјела, студија, приручника и вјежбанки из области студијског програма.

Представници привреде посебно су нагласили успјешну сарадњу са студентима и наставницима са студијског програма.

СЛАБЕ СТРАНЕ:

Највећа слабост налази се у садржају наставног плана. Изучавање цијеле структуре енглеског језика, од фонетике и фонологије, преко морфологије до синтаксе концентрисано је у једној години студија (III и IV семестар). Педагошко-дидактички гледано, овакав распоред усвајања најважније материје на студију не чини се дјелотворним. С једне стране, ствара велико оптерећење за студента, а с друге стране, не омогућава постепеност и континуитет стручно-теоријског изучавања структуре енглеског језика током свих осам семестара студија.

У Правилима за израду и ревизију студијских програма на Универзитету није јасно наведено како се назива акт, ко доноси акт и како изгледа акт о студијском програму.

Иако је комисија стекла утисак да се на појединим предметима примијењују и савремене методе извођења наставе са студентом у средишту пажње, настава се најчешће изводи у виду класичних предавања (метода усменог излагања) и вјежби.

Наставни програми предмета (силабуси) не садрже довољно јасно описане предмете, врсте и начин провјере знања и испуњавања предиспитних и испитних обавеза студената (писмено, усмено, практично, и др); критерије за оцјењивање предиспитних обавеза и испита; критерије за извођење оцјене; као и детаљнији семестрални план наставних тема распоређених по седмицама.

Практичан рад се изводи факултативно, тј. није обавезни саставни дио студијског програма, било као засебан предмет или као обавезни дио појединих предмета, тако да се ни не вреднује са одређеним бројем ECTS у укупном броју ECTS у студијским програмима.

ПРЕПОРУКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ:

Треба направити ревизију студијског програма, односно наставног плана, тако да се постепено и континуирано, током свих осам семестара студија, изучава структура енглеског језика, књижевност и култура, од једноставнијих ка сложенијим стручним и теоријским појмовима, структурама, процесима и садржајима.

У наставни план студијског програма било би корисно укључити и предмет на ком би се вјежбало писање сложенијих форми и стилова (састави, прикази, огледи; опис, образлагање, приповједање) на матерњем језику или такав садржај додати у постојећи предмет Матерњи језик.

У наставним програмима/силабусима треба планирати више наставе у којој се примијењују савремене наставне и дидактичке методе са студентом у средишту пажње (попут интерактивног рада у малој групи, дијалогског образовања, „обрнуте учионице“, и сл).

Треба боље разрадити исходе учења у студијским програмима, као и садржаје силабуса (наставних програма) предмета. Посебно треба детаљније описати садржај предмета (наративно), исходе учења, начин и врсте извођења наставе, провјере знања и испуњавања предиспитних и испитних обавеза

студената; критерије за оцјењивање предиспитних обавеза и испита; критерије за извођење оцјене. (Провјера знања и критерији се могу разрадити и у оперативном плану рада.)

Свим заинтересованим треба омогућити увид у cjеловит садржај студијског програма, на сајту и у библиотеци Универзитета (у складу са чланом 42. Закона о високом образовању).

НИВО ИСПУЊЕНОСТИ ЗАХТЈЕВА:	I	II	III	IV
-----------------------------------	----------	-----------	------------	-----------

Назив студијског програма:	Ниво студија:	Назив(и) излазних квалификација:
Пословна економија	Други циклус	<ul style="list-style-type: none"> • Мастер економије – 300 ЕЦТС

ДОБРЕ СТРАНЕ:

Студијски програм има одговарајућу структуру за похађање студија другог циклуса из ове области и донесен је у складу са Правилима о изради и ревизији студијских програма.

Као и код студијског програма Пословна економија на првом циклусу, рецензенти су изнијели слична мишљења, тј. једно углавном позитивно, а друго негативно, односно дјелимично позитивно мишљење.

Универзитет пружа одговарајућу подршку у наставном особљу, училима, те просторним и административним ресурсима за извођење овог студијског програма. Исто тако, у поступку обликовања и ревизије студијског програма Универзитет је консултовао своје циљне јавности из ове области.

СЛАБЕ СТРАНЕ:

Непостојање одговарајућег библиотечког фонда, непосредног приступа одређеном броју водећих научних часописа из области студијског програма (најмање у периоду од посљедњих десет година) и неопходне претплате, односно приступа једном од референтних понуђача приступа научно-истраживачким базама података из области студијског програма.

У Правилима за израду и ревизију студијских програма на Универзитету није јасно наведено како се назива акт, ко доноси акт и како изгледа акт о студијском програму. Комисија није имала увид у документ који садржи све елементе студијског програма на једном мјесту.

Настава се изводи углавном у виду класичних предавања (метода усменог излагања) и Комисија није стекла утисак да се довољно примијењују савремене методе извођења наставе гдје је студент у средишту пажње.

Наставни програми предмета (силабуси) не садрже довољно јасно описане предмете, врсте и начин

провере знања и испуњавања предиспитних и испитних обавеза студената (писмено, усмено, практично, и др); критерије за оцјењивање предиспитних обавеза и испита; критерије за извођење оцјене; као и детаљнији семестрални план наставних тема распоређених по седмицама.

Према мишљењу једног рецензента, „није уочена обавеза студената другог циклуса да учествују у истраживачким пројектима, премда су отворене могућности да добровољно у томе учествују“.

У Статуту је предвиђено да се кандидат може уписати на студијски програм другог циклуса студија под условом да је завршио претходне степене студија и стекао број ЕЦТС бодова у складу са Законом и Статутом, и ако покаже одговарајућу склоност и способност за савлађивање студијског програма за који се пријавио (члан 65), али није предвиђено које су то склоности и способности и како се врши њихова провјера. У одлуци о упису у 2017/2018. годину, такође, није предвиђена провјера ових склоности и способности.

ПРЕПОРУКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ:

Да би се обезбиједили минимални истраживачки услови за извођење студија другог циклуса, свим студентима би требало омогућити стални приступ релевантним истраживачким базама података (нпр. EBSCO, Proquest, Clarivate), било директно или путем међубиблиотечке размјене, у сарадњи са неким другим универзитетом.

Претплатити Универзитет на водеће међународне научне часописе из области студијског програма (или омогућити приступ таквим часописима путем међубиблиотечке размјене).

У Статуту или у одлуци о упису треба прецизирати које склоности и способности се провјеравају прије уписа кандидата и навести како се вреднује та провјера (пријемни испит).

Већина изнесених препорука које се односи на израду, ревизију и извођење студијских програма на Универзитету односи се и овај студијски програм.

НИВО ИСПУЊЕНОСТИ ЗАХТЈЕВА:	I	II	III	IV
-----------------------------------	---	----	-----	----

Назив студијског програма:	Ниво студија:	Назив(и) излазних квалификација:
Савремене информационе технологије	Други циклус	<ul style="list-style-type: none"> Мастер рачунарства и информатике – 300 ЕЦТС

ДОБРЕ СТРАНЕ:

Оба рецензента за овај студијски програм су написала углавном позитивне рецензије, које су детаљно образложене.

Један од рецензената је навео да „студијски програм нуди нове и модерне садржаје, кроз предавања, практичне и рачунарске вежбе, консултативни и менторски рад ... и да настава укључује примере из праксе, подстиче студенте на размишљање и креативност, самосталност у раду и примену стечених знања. Студенти стичу снажне практичне вештине нужне у све сложенијем и захтевнијем пословном окружењу, као и индивидуалну креативност, способност за тимски рад и критичко размишљање и изражавање.“

Садржај студијског програма другог циклуса углавном одговара савременим захтјевима рачунарства и информатике и прати и прилагођава се промјенама у свијету информацијско-комуникацијских технологија.

Практичан рад је обавезан предмет студијског програма и вреднује се са 6 ECTS.

Успјешни студенти и на другом циклусу имају могућност бесплатног полагања испита за добијање међународних сертификата из области информационах технологија.

СЛАБЕ СТРАНЕ:

У Правилима за израду и ревизију студијских програма на Универзитету није јасно наведено како се назива акт, ко доноси акт и како изгледа акт о студијском програму. Комисија није имала увид у документ који садржи све елементе студијског програма на једном мјесту.

Комисија није стекла утисак да се на свим предметима примијењују савремене методе извођења наставе са студентом у средишту пажње.

Наставни програми предмета (силабуси) не садрже довољно јасно описане предмете, врсте и начин провере знања и испуњавања предиспитних и испитних обавеза студената (писмено, усмено, практично, и др); критерије за оцјењивање предиспитних обавеза и испита; критерије за извођење оцјене; као и детаљнији семестрални план наставних тема распоређених по седмицама.

Непостојање непосредног приступа одређеном броју водећих научних часописа из области студијског програма (најмање у периоду од посљедњих десет година) и неопходне претплате, односно приступа једном од референтних понуђача приступа научно-истраживачким базама података из области студијског програма.

У Статуту је предвиђено да се кандидат може уписати на студијски програм другог циклуса студија под условом да је завршио претходне степене студија и стекао број ЕЦТС бодова у складу са Законом и Статутом, и ако покаже одговарајућу склоност и способност за савлађивање студијског програма за који се пријавио (члан 65), али није предвиђено које су то склоности и способности и како се врши њихова провјера. У одлуци о упису у 2017/2018. годину, такође, није предвиђена провјера ових склоности и способности.

ПРЕПОРУКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ:

Да би се обезбиједили бољи истраживачки услови за извођење студија другог циклуса, свим студентима би требало омогућити и стални приступ релевантним истраживачким базама података (нпр. EBSCO, Proquest, Clarivate), било директно или путем међубиблиотечке размјене, у сарадњи са неким другим универзитетом.

Претплатити Универзитет на водеће међународне научне часописе из области студијског програма (или омогућити приступ таквим часописима путем међубиблиотечке размјене).

У Статуту или у одлуци о упису треба прецизирати које склоности и способности се провјеравају прије уписа кандидата и навести како се вреднује та провјера (пријемни испит).

Већина изнесених препорука које се односи на израду, ревизију и извођење студијских програма на Универзитету односи се и овај студијски програм.

НИВО ИСПУЊЕНОСТИ ЗАХТЈЕВА:	I	II	III	IV
-----------------------------------	---	----	-----	----

Назив студијског програма:	Ниво студија:	Назив(и) излазних квалификација:
Право – општи смјер	Други циклус	<ul style="list-style-type: none"> • Мастер права – 300 ЕЦТС

ДОБРЕ СТРАНЕ:

Студијски програм је урађен у складу с Правилима за израду и ревизију студијских програма. Обе рецензије за овај студијски програм највећим дијелом су позитивне. Према мишљењима рецензената, циљеви и исходи студијског програма у складу су са стандардима квалификација, односно оквиром квалификација у БиХ и европском простору високог образовања. Исто тако, студијски програм је усклађен са упоредивим програмима у Европској Унији и окружењу.

Универзитет и Факултет располажу одговарајућим простором и училима за извођење студијског програма.

СЛАБЕ СТРАНЕ:

Непостојање одговарајућег библиотечког фонда, непосредног приступа одређеном броју водећих научних часописа из области студијског програма (најмање у периоду од посљедњих десет година) и неопходне претплате, односно приступа једном од референтних понуђача приступа научно-истраживачким базама података из области студијског програма.

У Правилима за израду и ревизију студијских програма на Универзитету није јасно наведено како се

назива акт, ко доноси акт и како изгледа акт о студијском програму. Комисија није имала увид у документ који садржи све елементе студијског програма на једном мјесту.

Наставни програми предмета (силабуси) не садрже довољно јасно описане предмете, врсте и начин провере знања и испуњавања предиспитних и испитних обавеза студената (писмено, усмено, практично, и др); критерије за оцјењивање предиспитних обавеза и испита; критерије за извођење оцјене; као и детаљнији семестрални план наставних тема распоређених по седмицама.

Настава се изводи углавном у виду класичних предавања (метода усменог излагања) и Комисија није стекла утисак да се довољно примијењују савремене методе извођења наставе гдје је студент у средишту пажње. Исто тако, у већини наставних програма предмета нису предвиђени практични задаци из области које се изучавају.

У Статуту је предвиђено да се кандидат може уписати на студијски програм другог циклуса студија под условом да је завршио претходне степене студија и стекао број ЕЦТС бодова у складу са Законом и Статутом, и ако покаже одговарајућу склоност и способност за савлађивање студијског програма за који се пријавио (члан 65), али није предвиђено које су то склоности и способности и како се врши њихова провјера. У одлуци о упису у 2017/2018. годину, такође, није предвиђена провјера ових склоности и способности.

ПРЕПОРУКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ:

Да би се обезбиједили минимални истраживачки услови за извођење студија другог циклуса, свим студентима би требало омогућити стални приступ релевантним истраживачким базама података (нпр. EBSCO, Proquest, Clarivate), било директно или путем међубиблиотечке размјене, у сарадњи са неким другим универзитетом.

Претплатити Универзитет на водеће међународне научне часописе из области студијског програма (или омогућити приступ таквим часописима путем међубиблиотечке размјене).

У Статуту или у одлуци о упису треба прецизирати које склоности и способности се провјеравају прије уписа кандидата и навести како се вреднује та провјера (пријемни испит).

Већина изнесених препорука које се односи на израду, ревизију и извођење студијских програма на Универзитету односи се и овај студијски програм.

НИВО ИСПУЊЕНОСТИ ЗАХТЈЕВА:

I

II

III

IV

Назив студијског програма:	Ниво студија:	Назив(и) излазних квалификација:
Енглески језик и књижевност	Други циклус	<ul style="list-style-type: none"> • Мастер енглеског језика и књижевности - 300 ЕЦТС
ДОБРЕ СТРАНЕ:		
<p>Оба рецензента за поднијела интегрисане рецензије за студијске програме првог и другог циклуса, које су биле највећим дијелом позитивне. Посебно је наглашена усаглашеност студијског програма са сродним програмима акредитованих високошколских установа у иностранству и у окружењу, како у структури, тако и у циљевима и исходима. Исто тако, навели су да постоји документација и процедуре за доношење, ревизију и извођење студијског програма.</p> <p>Комисија је, на захтјев, добила увид у документ који садржи све елементе студијског програма другог циклуса Енглески језик и књижевност.</p> <p>Садржај студијског програма углавном одговара захтјевима студија енглеског језика и књижевности, и упоредив је са таквим студијима у окружењу.</p> <p>Студијски програм највећим дијелом изводи особље које је запослено на Универзитету.</p> <p>Простор и учила одговарају потребама и захтјевима за извођење студијског програма.</p>		
СЛАБЕ СТРАНЕ:		
<p>Непостојање одговарајућег библиотечког фонда за студиј другог циклуса, непосредног приступа одређеном броју водећих научних часописа из области студијског програма (најмање у периоду од посљедњих десет година) и неопходне претплате, односно приступа једном од референтних понуђача приступа научно-истраживачким базама података из области студијског програма.</p> <p>У Правилима за израду и ревизију студијских програма на Универзитету није јасно наведено како се назива акт, ко доноси акт и како изгледа акт о студијском програму.</p> <p>Наставни програми предмета (силабуси) не садрже довољно јасно описане предмете, врсте и начин провере знања и испуњавања предиспитних и испитних обавеза студената (писмено, усмено, практично, и др); критерије за оцјењивање предиспитних обавеза и испита; критерије за извођење оцјене; као и детаљнији семестрални план наставних тема распоређених по седмицама.</p> <p>У Статуту је предвиђено да се кандидат може уписати на студијски програм другог циклуса студија под условом да је завршио претходне степене студија и стекао број ЕЦТС бодова у складу са Законом и Статутом, и ако покаже одговарајућу склоност и способност за савлађивање студијског програма за који се пријавио (члан 65), али није предвиђено које су то склоности и способности и како се врши њихова провјера. У одлуци о упису у 2017/2018. годину, такође, није предвиђена провјера ових</p>		

склоности и способности.				
У наставном плану недостају предмети из области теоријске лингвистике.				
ПРЕПОРУКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ:				
У изборне групе I и II додати по један предмет из теоријске лингвистике (нпр. увод у теоријску лингвистику, теоријска морфологија/синтакса, и сл).				
Да би се обезбиједили минимални истраживачки услови за извођење студија другог циклуса, свим студентима би требало омогућити стални приступ релевантним истраживачким базама података (нпр. EBSCO, Proquest, Clarivate), било директно или путем међубиблиотечке размјене, у сарадњи са неким другим универзитетом.				
Претплатити Универзитет на водеће међународне научне часописе из области студијског програма (или омогућити приступ таквим часописима путем међубиблиотечке размјене).				
У Статуту или у одлуци о упису треба прецизирати које склоности и способности се провјеравају прије уписа кандидата и навести како се вреднује та провјера (пријемни испит).				
Већина изнесених препорука које се односи на израду, ревизију и извођење студијских програма на Универзитету односи се и овај студијски програм.				
НИВО ИСПУЊЕНОСТИ ЗАХТЈЕВА:	I	II	III	IV

3.3 Препорука за акредитацију

Након увида у комплетну достављену документацију, посјете високошколској установи и анализирања свих докумената, процедура и начина функционисања високошколске установе, те спровођења поступка оцјењивања, утврђен је сљедећи ниво испуњености захтјева стандарда и критеријума:

КРИТЕРИЈУМИ	НИВО ИСПУЊЕНОСТИ
A.1 Политика осигурања квалитета	III
A.2 Израда и одобравање програма	III
A.3 Учење, подучавање и провјера знања усмјерени на студента	III
A.4 Упис студената, њихово напредовање кроз студије, признавање и сертификација	III
A.5 Људски ресурси	IV
A.6 Ресурси за учење и подршка студентима	III
A.7 Управљање информацијама	IV

A.8 Информисање јавности	IV
A.9 Стално праћење и периодична ревизија програма	III
A.10 Периодично вањско осигурање квалитета	IV

Након увида у достављену документацију, 16 рецензија студијских програма, 8 планова за унапређење које су студијских програми припремили на основу извјештаја рецензена, посјете високошколској установи и увида у реално стање обављеном од стране комисије стручњака:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ	НИВО ИСПУЊЕНОСТИ
Пословна економија, први циклус	III
Рачунарство и информатика, први циклус	IV
Право, први циклус	III
Англистика, први циклус	IV
Пословна економија, други циклус	II
Савремене информационе технологије, други циклус	III
Право – општи смјер, други циклус	II
Енглески језик и књижевност, други циклус	II

На основу укупне оцјене квалитета, Комисија даје препоруку Агенцији за акредитацију високошколских установа Републике Српске да, у складу са Правилником о акредитацији високошколских установа и студијских програма, високошколској установи Универзитет Синергија Бијељина **изда рјешење о акредитацији на 5 година, у складу са додијељеним оцјенама, односно упуту писмо очекивања на период до годину дана за студијске програме оцјењене са нивоом испуњености захтјева стандарда 2.** Стога, Комисија на основу увида у независне рецензије студијских програма и обављене екстерне евалуације студијских програма пријављених за акредитацију, препоручује за акредитацију студијске програме наведене у претходној табели чији је ниво испуњености захтјева 3 и 4, за писмо очекивања студијске програме чији је ниво испуњености захтјева 2.

Чланови комисије:

Проф. др Александар Богданић, предсједник

_____

Проф. др Бранко Ракита, члан

_____

Мира Бера, ма, члан

_____

Бојан Тешић, ма, члан

_____

A.8 Информисање јавности	IV
A.9 Стално праћење и периодична ревизија програма	III
A.10 Периодично вањско осигурање квалитета	IV

Након увида у достављену документацију, 16 рецензија студијских програма, 8 планова за унапређење које су студијских програми припремили на основу извјештаја рецензената, посјете високошколској установи и увида у реално стање обављеном од стране комисије стручњака:

СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ	НИВО ИСПУЊЕНОСТИ
Пословна економија, први циклус	III
Рачунарство и информатика, први циклус	IV
Право, први циклус	III
Англистика, први циклус	IV
Пословна економија, други циклус	II
Савремене информационе технологије, други циклус	III
Право – општи смјер, други циклус	II
Енглески језик и књижевност, други циклус	II

На основу укупне оцјене квалитета, Комисија даје препоруку Агенцији за акредитацију високошколских установа Републике Српске да, у складу са Правилником о акредитацији високошколских установа и студијских програма, високошколској установи Универзитет Синергија Бијељина изда рјешење о акредитацији на 5 година, у складу са додијељеним оцјенама, односно упути писмо очекивања на период до годину дана за студијске програме оцјењене са нивоом испуњености захтјева стандарда 2. Стога, Комисија на основу увида у независне рецензије студијских програма и обављене екстерне евалуације студијских програма пријављених за акредитацију, препоручује за акредитацију студијске програме наведене у претходној табели чији је ниво испуњености захтјева 3 и 4, за писмо очекивања студијске програме чији је ниво испуњености захтјева 2.

Чланови комисије:

Проф. др Александар Богданић, предсједник

Проф. др Бранко Ракита, члан

Мира Бера, ма, члан

Бојан Тешић, ма, члан